

क्षेत्रगत सूचना प्रणालीमा आधारित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा सम्बन्धी
कार्यविधि, २०८१

नेपाल सरकार (मा. खानेपानी मन्त्रीस्तर) बाट मिति २०८१/९/२ मा स्वीकृत

संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आपसी समन्वय र सहकार्यमार्फत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको विकास तथा अनुगमनका लागि क्षेत्रगत सूचना प्रणाली (N-WASH-MIS) मा आधारित योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक भएकोले,

विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ११ को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी खानेपानी मन्त्रालयले यो कार्यविधि जारी गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

- (क) यो कार्यविधिको नाम “क्षेत्रगत सूचना प्रणालीमा आधारित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१” रहेको छ।
- (ख) यो कार्यविधि तत्काल लागु हुनेछ।

२. परिभाषा

विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :-

- (क) “एक एम.डि. (म्यान डे)” भन्नाले एक व्यक्तिद्वारा एक कार्यदिनमा गरिने आठ घण्टा कामको अवधि सम्झनु पर्छ।
- (ख) “एनवास” भन्नाले राष्ट्रिय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्झनु पर्छ।
- (ग) “एप्लिकेशन” भन्नाले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको तथ्यांक संकलनको लागि प्रयोग गरिने एनवासको मोबाइल एपलाई सम्झनु पर्छ।
- (घ) “कार्यक्रम” भन्नाले संघीय सरकारले वार्षिक कार्यक्रम अनतर्गत स्थानीय तहको खासस्व योजना तयार गर्नका लागि समावेश गरिएको कार्यक्रम/क्रियाकलाप सम्झनु पर्छ।
- (ङ) “खासस्व” भन्नाले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्झनु पर्छ।
- (च) “गणक” भन्नाले एनवास मोबाइल एपद्वारा खासस्व तथ्यांकको संकलनका लागि परिचालन गरिएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।
- (छ) “तथ्यांक सङ्कलन” भन्नाले एप्लिकेशन मार्फत लिइएको तथ्यांकलाई सम्झनु पर्छ।
- (ज) “नगरपालिका/गाउँपालिका बैठक” भन्नाले खासस्व योजना तयार गर्नका निम्ति स्थानीय तहका जिम्मेवार जनप्रतिनिधि, वडा प्रतिनिधिहरू, सम्बन्धित कर्मचारीहरू र खासस्व क्षेत्रमा कार्यरत साझेदार संस्थाहरूबीच भएको सामूहिक छलफल सम्झनु पर्छ।
- (झ) “पर्यवेक्षक” भन्नाले इन्जिनियर/आइ.टि. अफिसर/वास अफिसर वा स्थानीय तहबाट तोकिएको व्यक्ति बुझनुपर्छ।

- (ज) “योजना” भन्नाले खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता योजना सम्झनु पर्छ।
- (ट) “वडा बैठक” भन्नाले छनोट भएको नगरपालिका र गाउँपालिकाको सबै वडाहरूसँगको वडास्तरीय गोष्ठी सम्झनु पर्छ।
- (ठ) “स्वीकृत नर्म्स” भन्नाले जिल्ला दररेट वा स्थानीय तहको कार्यपालिका बैठकले स्वीकृत गरेको दररेटलाई सम्झनु पर्छ।
- (ड) “क्षेत्रगत सूचना प्रणाली” भन्नाले राष्ट्रिय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (NWASH-MIS) सम्झनु पर्छ।

३. योजना तयार गर्न सक्ने: १) क्षेत्रगत सूचना प्रणालीमा आधारित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना देहाय बमोजिम तयार गरिने छ।

- (क) प्रदेश सरकारले आफ्नो प्रदेश अन्तर्गतका नगरपालिका वा गाउँपालिकाको खासस्व योजना बनाउन आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्न सक्नेछ।
- (ख) स्थानीय तह स्वयमले क्षेत्रगत सूचना प्रणाली प्रयोग गरी पालिकास्तरीय खासस्व योजना तयार गर्नका लागि यस कार्यविधिको प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
- (ग) विकास साझेदार र सरोकारवालाहरूले नगरपालिका वा गाउँपालिकाको सहमति लिए पश्चात् मात्र खासस्व योजना तयार गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्न सक्नेछन्।

२) उपदफा १) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पनि स्थानीय तहको खासस्व योजना तयार गर्दा खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन आयोजनासँग अनिवार्य रूपमा समन्वय गर्नुपर्नेछ।

४. संघीय सरकारले स्थानीय तह छनौट गर्ने आधारहरू: संघीय सरकारले खासस्व योजना तयारी तथा कार्यान्वयनको लागि स्थानीय तहलाई निम्न आधारमा छनौट गर्नेछ :-

- (क) कुनै स्थानीय तहको हाल सम्म खासस्व योजना तर्जुमाका कार्यहरू सुरु नभएको तथा संघीय सरकार समक्ष खासस्व योजना तयारीको माग आएको खण्डमा संघीय सरकारद्वारा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग सहित कार्यहरूको सुरुवात गर्ने,
- (ख) संघीय सरकारबाट खासस्व योजना तयारीको लागि स्थानीय तह छनौट नभएको तथा प्रदेश सरकारले दफा ३ (क) अनुरूप प्रक्रिया अगाडि बढिसकेको खण्डमा संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने,
- (ग) खासस्व योजना बनिसकेको खण्डमा एनवास - एमआइएस (NWASH-MIS) मा खासस्व योजनाको तथ्यांक अद्यावधिक गर्नुपर्ने भएमा संघीय सरकारले बिउँपूँजीको रूपमा अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ,
- (घ) खासस्व योजना बनेका स्थानीय तहहरूमा प्राथमिकताका आधारमा छनौट भएका आयोजनामा संघीय सरकारले बिउँपूँजीको रूपमा अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

५. तर्जुमा क्रियाकलाप

(क) पालिकास्तरीय खासस्व योजना आरम्भ कार्यशाला (इन्सेप्सन वर्कशप)

यस कार्यशालामा खासस्व योजनाको उद्देश्यसहित योजना तर्जुमा सम्बन्धी पालिकाको सोच र निर्माण प्रक्रियाबारे संघ, प्रदेश, स्थानीय तहका जिम्मेवार जनप्रतिनिधि, कार्यकारी निकाय, वडा प्रतिनिधिहरू र खासस्व क्षेत्रमा कार्यरत साझेदार संस्थाहरूसँग व्यापक अन्तरक्रिया, संवाद र छलफल गरी निष्कर्ष निकाल्नु पर्दछ।

(ख) प्रशिक्षण सञ्चालन

एनवास प्रशिक्षणको प्रशिक्षक छनौट गर्दा खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन आयोजनासँग समन्वय गर्नुपर्नेछ। सो तालिम खासस्व योजना सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यकता अनुसार सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(ग) नगरपालिका / गाउँपालिका बैठक

योजना तयारीको क्रियाकलापको सुरुवात भएको निर्णय नगरपालिका / गाउँपालिका बैठक बाट योजना तयार गर्न गर्नुपर्नेछ।

(घ) वडा बैठक

तथ्यांक सङ्कलन गर्नु अघि पर्यवेक्षकले सबै वडामा वडाका पदाधिकारीहरूको उपस्थितिमा त्यस वडा अन्तर्गत खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिका प्रतिनिधि, शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रका प्रतिनिधिहरूसँग वडा कार्यालयमा बैठक बसेको हुनुपर्नेछ। बैठकमा खासस्व क्षेत्रका सम्पूर्ण प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन अनुसूची -१ बमोजिमको ढाँचामा भर्नुपर्नेछ।

(ङ) तथ्यांक सङ्कलन

सङ्कलन गरेको तथ्यांक गणकले एनवासको सर्भरमा अपलोड गर्नुपर्नेछ।

(च) तथ्यांक समीक्षा र सम्पादन

पर्यवेक्षकले सर्भरमा अपलोड भएका तथ्यांकको समीक्षा एवम सम्पादन गरी सो कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुसूची -१ अनुसार तथ्यांक संकलन भए/ नभएको यकिन अनुसूची -२ को फारम बमोजिम गर्नुपर्नेछ।

(छ) प्रमाणीकरण र प्राथमिकिकरण

सबै तथ्यांक संकलन, समीक्षा र सम्पादन भए पश्चात सम्बन्धित वडामा वडाका पदाधिकारीहरू, शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू, पर्यवेक्षक (इन्जिनियर / आइ.टि. अफिसर / वास अफिसर) र वडा अन्तर्गतका खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिका प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिमा अनुसूची -१ र अनुसूची -२ को फारमको आधारमा प्रमाणीकरण गर्नु पर्नेछ र सो बैठकको निर्णय एनवासको सर्भरमा अपलोड गर्नुपर्नेछ।

वडा स्तरीय प्रमाणीकरणपछि पालिकास्तरीय कार्यशालामा संघ, प्रदेशका प्रतिनिधिहरू, स्थानीय तहका जिम्मेवार जनप्रतिनिधि, कार्यकारी निकाय, शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू लगायत

पालिकाका सम्बन्धित कर्मचारीहरू र खासस्व क्षेत्रमा कार्यरत साझेदार संस्थाहरूको उपस्थितिमा प्रमाणीकरण तथा प्राथमिकीकरण गर्नु पर्नेछ।

(ज) **खासस्व योजना प्रतिवेदन**

प्रमाणीकरण तथा प्राथमिकीकरण सम्पन्न भएपछि योजनाको मस्यौदा एनवास- एमआइस मार्फत तयार गर्नुपर्नेछ। मस्यौदामा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको सुझाव पछि अन्तिम प्रतिवेदन तयार हुनेछ र यस योजनालाई नगरपालिका / गाउँपालिकाको कार्यपालिकाको बैठकबाट पारित गरि स्वीकृत भएको अन्तम प्रतिवेदन एनवासको सर्भरमा अपलोड गर्नुपर्नेछ।

६. **योजना तयारीको खर्चको वर्गीकरण:** १) योजना तयारी खर्चको वर्गीकरण देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) पालिका स्तरीय खासस्व योजना आरम्भ कार्यशालाको निमित्त पालिकाले तोकेको सिमाभित्र खर्च गर्न सक्नेछ।
- (ख) प्रशिक्षण संचालनका निमित्त पालिकाले तोकेको सिमाभित्र खर्च गर्न सक्नेछ।
- (ग) पहिलो चरण नगरपालिका/ गाउँपालिका बैठक, वडा बैठकमा प्रति पालिका वा प्रति वडा बैठकमा पालिकाले तोकेको सिमाभित्र खर्च गर्न सक्नेछ, पहिलो चरण बैठक सम्पूर्ण वडामा एक चोटी मात्र गर्न सकिनेछ।
- (घ) गणकको दैनिक भ्रमण तथा यातायात खर्च स्वीकृत नमर्स अनुसार गर्न सकिनेछ।
- (ङ) दैनिक भ्रमण तथा यातायात खर्च बाहेकको गणकको १ एम.डी. को खर्च स्वीकृत नमर्स अनुसार गर्न सकिनेछ। गणकको १ एम.डी. मा गर्न सकिने कामको विवरण विभागीय स्तरबाट स्वीकृत **अनुसूची -३** मा उल्लेख गरिएको छ।
- (च) तथ्यांक प्रमाणीकरण र प्राथमिकीकरण कार्यशालाका लागि तोकेको सीमाभित्र बढीमा २ वटा कार्यशालामा खर्च गर्न सकिनेछ।
- (छ) तथ्यांक संकलनको क्रममा आवश्यक इन्टरनेट, स्टेशनरी र अन्य मसलन्द खर्चको लागि रु. ५० हजारसम्म खर्च गर्न सक्नेछ।

२) उपदफा १) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक स्थानीय तहमा खासस्व योजनाको सम्पूर्ण चरण भरिमा पाँच (५) वटा भन्दा बढी बैठकमा तथा रु. एक (१) लाख भन्दा बढी खर्च गर्न पाइने छैन।

३) यो कार्यविधि यस आर्थिक वर्षको लागि लागू हुनेछ।

अनुसूची - १
(कार्यविधिको बुँदा ५(घ) सँग सम्बन्धित)

APPS WISE PROJECTS' DATA PROVIDED BY LOCAL GOVERNMENT

District:

Local Government:

Name of Reporting Agency/Person:

Ward No	Inventory & Sustainability	Household (HH) Questionnaire		Community Sanitation (CS)			Unserviced Population		Health Care Facility (HCF)	School Questionnaire	Public toilet		Remarks
	Total Completed Water Supply Project	Total HH	10% HH sample Nos	Total Completed CS Project	Total Ongoing project	Total New project planed	Total Ongoing project	Total New project planed	Total Nos. of HCF	Total Nos. of School	Total Nos. of Existing Public toilet	Total Nos. of Public toilet new planned	
1													
2													
3													
4													
5													

Note:

1. This data should be provided by Municipality, so that the data collected by the enumerators can be verified.
2. This list should be provided prior to data collection.

अनुसूची -२

(कार्यविधिको बुँदा ५(च) सँग सम्बन्धित)

DATA COLLECTION STATUS OF LOCAL GOVERNMENT

District:

Local Government:

Name of Reporting Agency/Person:

S.N.	Ward	Data	Inventory	Sustainability	Household Questionnaire	Health Care Facility	School	Community Sanitation			Unserviced			Public Toilet	
								Completed	Ongoing	New	Completed	Ongoing	New	Existing	New Planned
1	1	Total													
		Collected													
		Remaining													
2	2	Total													
		Collected													
		Remaining													
3	3	Total													
		Collected													
		Remaining													
4	4	Total													
		Collected													
		Remaining													
5	5	Total													
		Collected													
		Remaining													

अनुसूची - ३
(कार्यविधिको बुँदा ६(घ) सँग सम्बन्धित)

Assumption:	
1	The data collection using all WASH Plan Apps are done in a Wards by single Enumerator or it is assumed that the Enumerators are able to operate all Six WASH Plan Apps.
2	WASH Plan Apps are HH questionnaire, Community Sanitation for (Existing, Ongoing and New Projects), School questionnaire, HCF questionnaire, Public Toilet (Existing and New) and Unserved Population (Ongoing and New)
3	Assuming that the Enumerator has already concern with Municipality or Ward Representative and got the list of HH, Community Sanitation, School, HCF, Public Toilet and Unserved Community which data to be collected
4	Assuming that the walking time is as per connecting walking time like as Enumerator Walk to school or HCF or Public Toilet data collection then he/she walk to nearby HH also so that a small walking time required for data collection of other apps.

Estimation of Single data collection by Using WASH Plan Apps within a Ward			
A	Sanitation and Hygienic related HH questionnaire Apps		
	सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी घरधुरी प्रश्नावली		
	Average Walking time	3	minute
	Average Arranging or Preparation time	5	minute
	Time required to Collect one HH data	12	minute
	Average time required to collect data of one HH	20	minute
B	Community Sanitation Apps		
	सामुदायिक सरसफाइ		
B.1	Existing Sanitation System		
	Average Walking time	5	minute
	Average Arranging or Preparation time	3	minute
	Time required to Collect one System data	8	minute
	Average time required to collect data of one System	16	minute
B.2	Ongoing Sanitation System		
	Average Walking time	5	minute
	Average Arranging or Preparation time	3	minute
	Time required to Collect one System data	7	minute
	Average time required to collect data of one System	15	minute
B.3	New Sanitation System		
	Average Walking time	5	minute
	Average Arranging or Preparation time	3	minute
	Time required to Collect one System data	6	minute
	Average time required to collect data of one System	14	minute
C	School questionnaire		
	विद्यालय प्रश्नावली		
	Average Walking time	8	minute
	Average Arranging or Preparation time	8	minute
	Time required to Collect one HH data	15	minute
	Average time required to collect data of one HH	31	minute

Estimation of Single data collection by Using WASH Plan Apps within a Ward			
D	HCF questionnaire		
	स्वास्थ्य संस्था सुविधा प्रश्नावली		
	Average Walking time	8	minute
	Average Arranging or Preparation time	6	minute
	Time required to Collect one HCF data	13	minute
	Average time required to collect data of one HCF	27	minute
E	Public Toilet questionnaire		
	सार्वजनिक शौचालय प्रश्नावली		
	Average Walking time	7	minute
	Average Arranging or Preparation time	4	minute
	Time required to Collect one public toilet	10	minute
	Average time required to collect data of one public toilet	21	minute
F	Unserviced Population Apps		
	खानेपानी पहुँच नपुगेका समुदाय		
F.1	Ongoing System		
	Average Walking time	5	minute
	Average Arranging or Preparation time	3	minute
	Time required to Collect one System data	6	minute
	Average time required to collect data of one System	14	minute
F.2	New System		
	Average Walking time	5	minute
	Average Arranging or Preparation time	3	minute
	Time required to Collect one System data	5	minute
	Average time required to collect data of one System	13	minute
G	Time required to arrange meeting, Discussion with Community, tea Break Time etc. per day/Per ward	20	minute